

Lestip 'Wervelwind'

Over het boek

Wervelwind is het derde boek over Bet, de jongste dochter uit een gezin van vijf meisjes. Bet is een wiebelkont, een taterwater en een wervelwind. Ze is intussen elf jaar en gaat naar het zesde leerjaar. Ze hotst en botst nog steeds vrolijk door het leven, maar toch verandert er van alles in en om haar. Het meisje wordt stilaan een vrouw, vriendschappen veranderen en oude en nieuwe verliefdheden steken de kop op. Wervelwind bouwt verder op het tweede boek, maar kan los van de andere delen gelezen worden, al is het leuker om het als drieluik te presenteren.

Auteur(s)

Marijke Umans, Riske Lemmens (illustrator)

Uitgeverij

De Eenhoorn / 2013

Aantal pagina's

118 p.

ISBN

9789058388520

Genre

Fictie

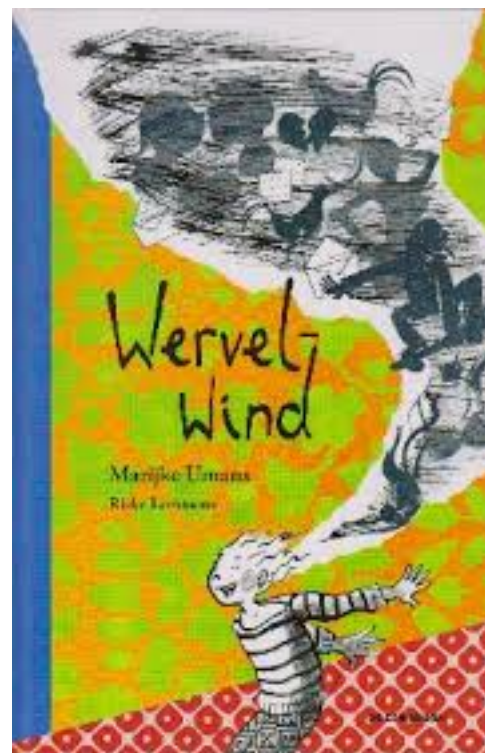
Doelgroep

6de leerjaar

Trefwoorden

Auteur lestip

Inge Umans

Aanzet

Informeer of iemand de boeken over Bet al gelezen heeft. Introduceer het personage en bekijk dan samen de cover van Wervelwind. Wat kunnen ze hieruit afleiden? De wervelwind die uit het hoofd van Bet opstijgt, bevat een aantal dingen die in het boek aan bod komen: de skater Sebastian, de kussende Lin en Bert, de eerste bh, de vele brieven, de poes die Muis heet, de koekjes uit de koekjesfabriek die ze met de klas zullen bezoeken,... Laat hen beschrijven wat ze zien en pils naar de verwachtingen over het boek. Op de eerste cd van Vroink Rode slierten met of zonder prik staan liedjes die over Bet gaan. Beluister samen het eerste lied Wiebelkont als introductie op het hoofdpersonage. Kunnen ze afleiden uit de tekst wie Bet is en hoe ze in het leven staat? Vertel dat Bet naast een wiebelende kont ook een taterende snater heeft en een flitsende fantasierijke geest waarmee ze door het leven wervelt. Lees het boek Wervelwind voor. Marijke heeft voor de Jeugdboekenweek een voorstelling uitgewerkt: Bobbels, of de hilarisch wervelende avonturen van Bet. Meer informatie vind je [hier](#).

EINDTERMEN

- Lager - Muzische vorming - Media 5.5
- Lager - Nederlands - Spreken 2.5
- Lager - Leren leren - 2

Verwerkingsactiviteiten

Affiche maken

Bet heeft een poesje gevonden dat ze wil houden. Op zoek naar de eigenaar maakt ze een affiche (pagina 16). Welke informatie zet Bet op de affiche? Welke informatie vind je normaal op zo'n affiche? Geef je leerlingen de opdracht om zelf een humoristische affiche te maken, voor een verloren dier naar keuze. Maak gebruik van kranten en tijdschriften om met de foto's en stukken woorden en letters een collage te maken, of laat de woorden stempelen met mooie letterstempels.

EINDTERMEN

- Lager - Nederlands - Strategieën 5.2
- Lager - Nederlands - Strategieën 5.3
- Lager - Nederlands - Strategieën 5.1
- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.4
- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.5
- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.6

Brieven schrijven

Bet kruipt vaak in haar pen. Ze houdt er een intense briefwisseling op na met haar vriendin Lin. In die brieven kruipt ze vaak in de huid van iemand anders: mevrouw De Raad, Lizette, ... Ze heeft ook een pennenvriend aan zee: Sebastian. Op pagina 71 zegt ze: Het leuke aan brieven schrijven is dat ze reizen. Ze schrijft ook telkens een boodschap op voor de postbode en Sebastian verpakt zijn brieven steeds anders. Bekijk de verschillende brieven in het boek. Vraag je leerlingen wie af en toe een brief schrijft, vanop een kamp naar huis of naar een pennenvriend? Wat is het verschil tussen een brief en een e-mail? Geef de opdracht een brief te schrijven naar Bet.

Laat je leerlingen kiezen uit volgende opdrachten: een liefdesbrief, een brief van juf Knoet aan Bet in het eerste middelbaar, een brief van zus Floor, Lisa, Sander of Saar aan Bet die op schoolreis is, een brief van haar mama of papa die ze onder haar hoofdkussen vindt of een brief van Lauca uit Haïti. Laat je leerlingen zelf briefpapier met envelop ontwerpen: een blad in een bepaalde vorm knippen, als perkament met afgebrande randjes, een brief stempelen, met middeleeuwse miniaturen, als rebus,... Deel de brieven die je leerlingen schrijven aan Bet uit en laat als vervolgoopdracht je leerlingen als Bet antwoorden.

Soms kan post ook echt een verschil maken: Het [Postcard Happiness Project](#) signaleert mensen over de hele wereld die het moeilijk hebben en die blij zouden zijn met een postkaartje. Misschien kan de klas een kaartje schrijven naar één van die mensen? Vaak zijn er kinderen bij. Meestal is de communicatietaal Engels, maar soms ook Frans. En kinderen met een andere thuistaal kunnen misschien hun taal gebruiken om te communiceren?

EINDTERMEN

- Lager - Nederlands - Schrijven 4.2
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.3
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.7
- Lager - Nederlands - Strategieën 5.2
- Lager - Nederlands - Strategieën 5.3
- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.4
- Lager - Muzische vorming - Beeld 1.5
- Lager - Sociale vaardigheden - domein relatiewijzen 1.2
- Lager - Sociale vaardigheden - domein relatiewijzen 1.3

Dierenkrant

Bet houdt van dieren, groot en klein. Met haar vriendinnen Lin en Trien maakt ze een krantje: 'Dieren in het wild en niet in de pot' (zie pagina negen). Daarvoor gaan ze mensen in de wachtzaal bij de dierenarts interviewen. Nodig je leerlingen uit om samen een klasdierenkrant te maken. Maak een mindmap op het bord met onderwerpen en verdeel de klas in groepjes. Geef elk groepje een opdracht: een dierenarts of een medewerker van een dierenasiel interviewen, informatie opzoeken op het internet of in boeken vol dierenweetjes, dierensprekwoorden en zegswijzen opzoeken en leuk in beeld brengen, bijv. zoals in het boek *De aap komt uit de mouw*, een dierenfabel opzoeken om mee op te nemen in het krantje, een dierengedicht opzoeken, bijv. uit de bundel *Fluit* zoals je bent, een kruiswoordraadsel of rebus maken met fabeldieren, een medley maken van allerlei dierenliedjes,... Meer ideeën om rond dieren te werken vind je in de werkgids *Dierenbundel*.

EINDTERMEN

- Lager - Nederlands - Strategieën 5.1
- Lager - Nederlands - Strategieën 5.2
- Lager - Nederlands - Strategieën 5.3
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.8
- Lager - Nederlands - Spreken 2.2

Fotostrip/film

Lin en Bet houden ervan om zich te verkleeden en fotomodel te spelen. Zo gaan ze verkleed naar de dierenarts en nemen onderweg foto's van elkaar (pagina 11) of voeren ze een hele show op met de kleren uit Lins kast voor Bertje Smets (pagina 40). Ze maken een filmpje in het buitenverblijf van Bet. Verdeel de klas in groepjes. Laat hen een fragment uitkiezen dat ze opdelen in scènes. Laat je leerlingen de scènes naspelen en er foto's van maken. Maak met deze foto's een fotostrip. Dit kan met software die je kan downloaden, zoals bijv. *Comic Life*, <http://www.onderwijsvanmorgen.nl/assets/Lesidee-DEFotostripFlorina-Blokland.pdf>. Misschien zijn er leerlingen die liever een film willen maken, zoals Lin en Bet. Meer informatie vind je hier: <http://www.kennisnet.nl/themas/video/videos-maken/leerlingen-filmen/>. Een stappenplan vind je [hier](#).

EINDTERMEN

- Lager - Muzische vorming - Drama 3.3
- Lager - Nederlands - Lezen 3.6
- Lager - Muzische vorming - Attitudes 6.4

Humor

Humor heb je in veel soorten, maten en gewichten. In *Wervelwind* kom je verschillende soorten humor tegen. In de brieven hanteert Bet een ander taalgebruik dan de gewone spreektaal. Ze geniet van overdrijvingen. Overdrijven is een vorm van humor. Ga samen overdrijven door bijv. telkens nieuwe bijvoeglijke naamwoorden toe te voegen, zoals in onderstaand voorbeeld:

'De kat springt op het muurtje.

De grijze kat springt op het hoge muurtje.

De grijze harige kat springt heldhaftig op het hoge muurtje.

De grote grijze harige kat springt heldhaftig in één sprong op het hoge muurtje.

De enorm grote grijze harige kat springt heldhaftig in één reuzensprong op het metershoge muurtje'.

Doe dit met de verschillende personages uit het boek. De vader van Bet heeft een apart soort humor, hij is een beetje ironisch. Zoek fragmenten in het boek die zijn humor illustreren, waardoor het verschil tussen gewone humor en ironie duidelijk wordt. Als je met andere boeken uit het pakket werkt, kan je de humor die hierin aan bod

komt vergelijken.

EINDTERMEN

- Lager - Nederlands - Taalbeschouwing (taalsysteem) 6.5

Koekjesfabriek

Hoogtepunt voor Bet is het bezoek aan de koekjesfabriek. Op pagina 90 maakt ze zelf de vergelijking met Sjakie en de chocoladefabriek: 'Nu weet ik hoe Sjakie zich voelde in de chocoladefabriek!' Leg het boek op de leestafel of kijk naar de film. Vraag je leerlingen hoe hun ideale koekjesfabriek eruit zou zien. Wat wordt er gebakken? Maak er een stapelspel van waarbij de volgende steeds moeten herhalen wat de vorige heeft gezegd. Ik ga naar de koekjesfabriek en ik proef er zandkoekjes. Ik ga naar de koekjesfabriek, ik proef er zandkoekjes en roomboterwafels. Ik ga naar de koekjesfabriek, ik proef er zandkoekjes, roomboterwafels en chocolade bokkenpootjes. En dan kan je met de klas zelf koekjes bakken!

EINDTERMEN

- Lager - Nederlands - Taalbeschouwing (taalsysteem) 6.5

En verder...

Seksuele & relationele opvoeding

Bet is de jongste van de vijf zusjes. Bet is een beetje een kwajongen, met kortgeknipt haar. Ze wil er graag wat meisjesachtiger uitzien en begint stilaan in een vrouw te veranderen. Vol ongeduld wacht ze tot haar borstjes beginnen groeien. Zoek in het boek naar fragmenten die dit verlangen beschrijven. Ook haar vriendschappen veranderen: Lin begint andere interesses te krijgen en ze zijn verliefd op dezelfde jongen. Grijp deze stukken aan in je lessen relationele en seksuele vorming. Het lespakket relaties en seksualiteit, het boek Niets om het lijf of Tag! Girls / Tag! Boys of de dvd met bijhorende handleiding kunnen je hierbij verder inspireren.

EINDTERMEN

- Lager - Wereldoriëntatie - Natuur (levende en niet-levende natuur) 1.10

School

Bet is niet zo gelukkig op school. Ze voelt zich verkeerd begrepen, de wervelwind in haar hoofd neemt haar vaak mee naar andere oorden. Vraag je leerlingen waarin voor hen de gelijkenissen en verschillen zitten tussen de school van Bet en die van hen. Nodig op het einde van het schooljaar je leerlingen uit om hun memoires op te schrijven, in een gedicht of brief of in een strip of schilderij.

EINDTERMEN

- Lager - Wereldoriëntatie - Mens (ik en mezelf) 3.1
- Lager - Sociale vaardigheden - domein relatiewijzen 1.5
- Lager - Nederlands - Schrijven 4.8

Bibliografie

De aap komt uit de mouw - Sabien Clement (Lannoo, 2005)

Dierenbundel. Werkgids voor groep 6, 7 en 8 - Marlene Rebel en Lucinda Vos (Kinheim, 2007)

Fluit zoals je bent - Edward van de Vendel (comp.) en Carll Cneut (ill.) (De Eenhoorn, 2009)

Lespakket relaties & seksualiteit (Rutgers WPF, 2013)

Niets om het lijf: 200 vragen & antwoorden voor jongeren over hun lijf, seks & relaties - Brigitte Bègue (Abimo, 2010)

Rode slierten met of zonder prik - cd van Vroink / <http://roodvonk.be/vroink>

Sjakkie en de chocoladefabriek - Roald Dahl (De Fontein, 2006)

Tag! Girls / Tag! Boys - Frank Pollet (Sensoa, 2010)